

Передплата
на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:
на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

На село дурити!

(Конець).

А на останку ще кілька слів про відносини соціальної демократії до сільського господарства, щоби милостивим селянам відчинити очи на цілі соціальної демократії. Возьміть н. пр. виборчу відозву, призначену до агітації між селянами, в руки, то не найдете там зовсім слова «соціална демократія». Для чого се так? Хотять просто селян заманювати, щоби повірили, що се справдешні їх приятелі, що промовляють до селян з сеї відозви; але розглянувши ся добре, побачите, що се вороги селянства, які жалкують над єго пригнобленєм. Послухайте-ж! Таж соціална демократія каже: «В соціалістичній державі устає приватна власність, а на її місце вступає власність державна». Після сеї засади мусить отже зникнути всяка приватна власність. Отже чим будуть тоді сільські робітники — нічим иншим як поденниками на державних добрах! Соціал-демократичний інспектор дїб вкаже сим робітникам щоденну роботу і буде дбати про се, щоби она в час була зроблена. Колиж се не припаде робітникам до вподоби, тоді не зможуть они піти деінде, бо будуть привязані до рілі, а хто не хоче робити, той їсти не повинен, говорив Бебель. Отже чи не є се давна панщина в иншій формі?!

А думаєте, що в соціалній демократії справді є рівність, що там все робить ся безкорисно лише для добра меньшого брата?!

Проводир соціал-демократів Зінгер став мільонером, позаяк справді жидівским способом визискував швачки так, як і єго жидівский товариш Розенталь! Померший соціал-демократ Фридрих Енгельс

лишив аж пів мільона марок. Авер, «адвокат» соціал-демократів, має 6—7.000 марок річного доходу. Редактор берлинської соціалістичної часописи «Vorwärts», Штадгаген, має княже мешканє, Лібкнехт мав крім сталої пенсії 7.200 марок ще 3.000 марок додатку; славний др. Аронс має більше доходу, як 3 до 4 міністри разом; друкар Діц в Штутгарті не міняв би ся з державним канцлером; Бебель став власником великої поїлости; Вольмар мешкає в чудовій вілі; Венедикт Фрідлендер має палату в Regentenstrasse в Берліні; товариш др. Шенлянк 5.000 постійної плати, а складач Фішер (посол з П. части Берліна) не меньше. Агітатори при виборах дістають денно 10 марок диет і кошти подорожи. Так отже виглядає та рівність і безкористність. А що оно так дійсно є, що грішми робітників збогачують ся лише проводирі і агітатори, котрі не є зовсім робітниками, на се дає відповідь «Франконська робітничая часопись», що 10 мільонів марок (одна марка трохи більша вартости як наша корона), котрі складає щорічно два мільони робітників німецьких в користь соціальної демократії, уживає ся в той спосіб: 50 головних проводирів соціалістичних побирає річної плати по 10 тисяч, се значить разом 500 тисяч; 300 проводирів другорядних побирає річно по 3 тисячі, се значить разом півтора мільона; 500 таких, що виучують ся на вічових бесідників і на послів, річно по 3 тисячі, отже знов півтора мільона; разом плати для соціалістичних послів річно 120 тисяч; на агітацію в 358 округах виборчих річно по 10 тисяч, значить разом 3 і пів мільона; на часописи, книжочки, на змови (страйки) 1 мільон 880 тисяч — отже все-го разом 9 мільонів. З лишнього ще мільона оплачує ся ще всяких робітників, однак вони лише називають ся робітниками а в дійности є лише агітаторами. Так само як

в Німеччині, так і у нас бідні робітники складають, відіймаючи собі від уст, з своєї плати на соціалістичний фонд і так накладають на себе тяжкий податок, котрий іде на вигідне житє проводирів, агітаторів і т. п. До такої рівности веде і наша руска соціална демократія, она так само хоче наших селян втягнути до такої організації, щоби брати з них податок на свої цілі. — Бери Петре на розум!

Реформа народного театру.

V.

Коли рускому театрови іде добре, тоді находит ся багато господарів. Правда, що готовим грошем легко господарувати, але тяжко борикати ся з бідною! Так було і з п. Біберовичем, якого підозривали, що складає великі макетки. «Бесіда» переняла театр в свій заряд, але забула при тім, що з п. Біберовичами уступило дві визначні акторські сили! Колиб п. Біберович числив собі лише як актор і директор таку платню, щоби вистала на удержанє своєї родини, — а до того мав чейже повне право, — а платню своєї жєни, як шварівний чоловік, складав до каси, то за вісім літ єго директори виїхали би як-раз така сумка, на яку єго таксували, без кривди для акторів і театру. А «Бесіда» відобравши від него театр, мусіла дорого заплатити кепского управителя, видавати багато на канцелярию і в результаті гажі дружини не підвиспили ся, а ще зменьшили ся, хотья до гардероби за цілі роки не справлено ні платочка. Потім прийшов безплатний делегат «Бесіди», п. Гуляй, але і єму мусіла «Бесіда» здасть ся, звернути бодай кошти подорожи. Сей делегат намагав ся зреформувати театр рахунковостию і ошадностию. Отже цілими днями «розкидав числа по рубриках» і обтинав всякі, хоть найпотрібніші видатки. Після него театр повинен був виставляти виключно народні штуки,

6-тий вихід.

ГРЯДКА (до Газдів) Тепер на нас черга!
ВІЙТ (перед музикою)
Наші предки добре бились...
ГРЯДКА. Рухайте ся! (Газди стають парами; до польового) Куме! (Тягне єго у танець).
ПОЛЬОВИЙ. Зараз, зараз, тільки ще... крапельки!...
ВІЙТ. «Наші предки добре бились...»
ГРЯДКА (до Кірюся) Бери з краю котру небудь та ставай!
ЛІБЕРДА. Пощо вибирати? Кожда баба, — то баба, тай конець!
КІЦЮЛЬ. «Зелена рута, яловець...»
ПРИСЯЖНИЙ. Ходіть! (Тягне на силу Настю і став в другу пару за Грядкою).
ГРЯДКА (киває до басів і звільна зачинає)
«Іде військо від Чорштина,
Пізнай ненько свого сина!...»
(Музика)
Якжеж єго знайти там,
знайти там, —
Я бідачка, — а він пан,
а він пан!...»
СОБКО (в дверях, глумливо) А він пан! А він пан!

Скапаний сьвіт.

Штука в 4 діях зі сьпівами і танцями

ВЛАД ОРКАНА

переклав:

Йосиф Стадник.

(Далі).

КАНТИЙ (до дружби). Бігай по пиво!

НАСТЯ (до Кантога). Де єсть Собко?

КАНТИЙ. Ви певно ліпше про се знаєте!.. (відходить).

НАСТЯ. Бачите, який гонорний!.. Анї не говори, бо відворкне як пес!..

КАНТИЙ (до дружбів). Подавайте! (наливають пиво).

КІЦЮСЬ. Зелена рута, яловець, зелена рута, яловець...

ВІЙТ (перед музикою дирижує).

Наші предки добре бились,

Кров лила ся, як вода!..

— Не так!

1-ШИЙ ДРУЖБА. Дружби танцюють!

2-ГИЙ ДРУЖБА. Дальше, хлопці! Кождий своєю!

КІЦЮСЬ. Зелена рута, яловець...

1-ШИЙ ДРУЖБА (перед музиками). По на-

шому! (музика починає грати). Дальше! Гу, га!.. Держіть ся! (гукає — присьпіває).

Гоп-гоп-гоп га! гейже га!
Всі танцюйте так, як я!..

2-ГИЙ ДРУЖБА (за ним).

Гопай-гопай-гопай га!
Від кутика до кута!..
Гу, га!..

1-ШИЙ ДРУЖБА (навертаючи).

Катерино, Катерино,
Осьде душко наверхи-но!
Гоп-га!

(Танець — коломийка гуцульська — переходить в чардаш).

5-тий вихід.

(Музика зойкливо уриває — тишина — чути з віддалеку плач).

ПРИСЯЖНИЙ. А се що?

НАСТЯ (визирає через вікно). Зузька вертає з церкви тай голосить...

КАНТИЙ. Замкніть двері з надвору! (Особливо ходить по сцені). Зузька!.. (Сердечно) Зузя!.. Ісусе милостивий! Ісусе!..

НАСТЯ (дивить ся за ним, — до сусідки) Ага! Кольнуло єго!..

ГАЛЬЖБИТА (нідбгає) Кантусь!.. Що тобі?

КАНТИЙ (грубо) Нічо!.. (До музики) Грайте!

бо гардероба коштує мало, реквізитів жадних не треба, в капелі доволі п'ять музикантів, світла як найменше, а навіть куліси повинні самі актори уставляти. Очевидно, що се була не реформа, а дезорганізація театру. Тож остаточно п. Гуляй сам покинув театр, який чим раз більше став упадати, і свої рахункові табелі, які нічо вікому не вияснили і десь певао під крагами пороку спочивають сном вічним в архівах «Бесіди». Тепер вже виручалась «Бесіда» управителями з лона акторів, яким за адміністрацію театру визначувала горендну суму 10 зр. місячно. Під сю добу театр став поволи підносити ся. Ансамбль виробив ся був знаменитий а і касове поводжене, як ось під управою пок. Стечинського, було дуже добре, мимо численного персоналю. Але коли лише стало троха ліпше, знов найшли ся господарі і опікуни сцени, що своїми проєктами і необдуманими реформами збурили те, що почало розвивати ся. Переминаючо прийшов потім з руки «Бесіди» на управителя Українець академик Вороний, але той вже дістав за ту саму роботу 80 зр., бо він «посвятив ся» для театру. За місяць не стало Вороного, але він поручив свого знакового, актора з України, Касиненка. Сему визначили 160 зр. місячно, але він показав ся о стілько здібним, що лишив їм свої довги, а забрав з собою пну Фіцнерівну. Тепер вже не стало господарів! Театральне діло довели до краю! Давай наново «пахтувати» театр в аренду. Зложила ся спілка Ольшанський-Поліщук, але тота мала тільки сталі недобори. Тоді на місце п. Ольшанського вступив п. Янович і разом з п. Поліщуком довели театр до сего розбиття, яке прикінці 1897 р. наробило стільки шуму в львівських часописах. В сій тревозі передано управу театру п. Лопатинському і хотій касові приходи відразу поліпшили ся, «Бесіда» вже не хотіла чути про власну управу, тільки розписала конкуре на дирекцію. Обняв єї п. Лопатинський, але що він мав «щасливу руку» (а цілий секрет був знов в тім, що управа меньше коштувала, бо він і она були акторами), тож знов найшло ся багато господарів, які п. Лопатинському почали «киринити». Він зрік ся і настала знов власна управа, а з нею і давна біда. Попри незгоди в нутрі театру росли і довги «Бесіди». Тому вислано знов делегата п. Заячківського, а єму плачено за єго «посвячене» 100 зр. місячно. П. Заячківський заслужив ся головно тим, що завіз театр до Черновець, де єму пощастило ся заробити щось коло 2.000 зр. на сплату театральних довгів. Другою єго заслугою був побут в Кракові, який привіс не так материяльні, як більше моральні користи для нашого театру. Бесіда рада, що позбулась довгів, не хотіла вже дальше пробувати химерного театрального щастя і випустила театр в аренду, вже майже без всяких обмежень і на протяг аж шістьох літ, теперішньому директору др. Гривецькому. Зразу ішло новому директору не конче щасливо, але ось він заїхав у Львів в сезонівм часі, коли не бу-

ло жадного театру і тут театр мав небувале поводжене. Від каси відходили майже що представлення цікаві гості, а польска столична праса, супроти свого звичаю, розписувала ся широко про руский театр. І от найшли ся зараз господарі і реформатори та мимо, що нова дирекція обняла театр *на шість літ*, урядили основати господарско-заробкову спілку, яка би *переняла театр у свій заряд*. Нам здає ся, що коли новому директору діла підуть добре, то він розповість сій спілці знану пословицю про сім кухарок, що заморили свого господаря голодом, бо не було що їсти. А коли, не дай Боже, театр у дальшій вандрівці не мав би материяльного поводженя, тоді хотійби др. Гривецький шукав зі свічкою за тими меценатами штуки, то не найде їх нігде. Те все вже було — мовляв старий Акіба!

(Далі буде).

Дещо з Коломиї.

(Допись).

Пісня каже: «Коломия непомия, Коломия місто... а я таки сказав би навідворот. Може колись можна було назвати Коломию містом, але нині... годі. Вправді є тут жидів що неміра, но але се відай не є підставою міста. Нехарність, яку подиблеш на кождім кроці, — болото по уха, запах чеснока, цибулі, сопух кльочиний і т. д., то знамена славної на Покутю столиці. Вийдеш на вулицю, то стілько штовханців від євреїв дістанеш, так тобі одіж обмурають і мукою і молоком і мазюкою, що другий раз не схоче ся тобі виходити.

Є «rap burmistrz», є і «rada gmianna», є і «gwaltopomja», но все те сидить в мишій дірі. Мешканці надіяли ся, що коли новий староста настане, то може буде інакше, але де там... єще гірше, як було за попередника. Заведено газ, нароблено стілько крику, гармідеру, що дехто би думав, що той газ то ліпше світить ся ніж в Парижі на виставі, а се чиста бляга. Лямпи, одна від другої далеко, світять зовсім так, як каганці. Редактор «Kotomujsko-те газети пише майже в кождім числі о тих безпорядках, але се голос «вопіючого в пустині».

У нас жиди, тай ще які аргантні, і все в жидівських руках.

О Русинах коломиєських нема властиво що писати, бо они так жруть ся, як звичайно Русини. Народовці в одну, кацапи в другу, а радикали в третю сторону. Цікаво, як пійдуть при виборах?

Здає ся, що всі партії будуть ставити своїх кандидатів, з чого очевидно скористає правительство і свого перепре. В товаристві «Родина» яко-так дихає житє: суть вечерниці, суть й, вітчити, а на 1. с. м. уряджено великий вечер з танцями, котрий світло удав ся.

Душею Товариства, що так скажу, є проф. Рибачек.

«Руский жіночий кружок» міг би більше

рухати ся, бо устроїти одно «Миколаївске съвято» себ-то «Миколайка» в році, се безусловно за мало. Але найбільше діяльності зі всіх коломиєських товариств, а є їх тут коло 15, виявляє коломиєський «Боян». Членів має досить, від часу до часу уряджує концерти і касово незле стоїть. А ще-б красше було, если би всі члени приходили на проби, а то не раз так буває, що задля малого числа співаків не може відбутися проба. Голоси суть добрі, навіть деякі дуже добрі, лише охоти брак. Дійсно подиляти голову товариства о. Кириловича, як він не щадить ні труду, ні часу, щоби лише товариство допроводити до висоти своєї задачі. Дірігента має товариство в особі о. Т. Курпяка. Але поспитати би ся того отця, чому то при церкві не заложить він хору? А та наша церков, така бідна, така опущена, що аж жаль здіймає чоловіка, коли загляне до неї. Брудний поміст, брудні на олтарях обруси; свічки криво позастромлювані, в пресвитерії темно, хоч око виколи, мальовила нема жадного, а навіть жадного вікна. З інтелігенції майже ніхто не ходить, бо боїть ся одіжи собі помурати на лавках, а все іде до Єзуїтів. Міщанство гуртом переходить на латиньстє так, що в неділю в церкві суть лише люде з сусідних сіл. Старий, немічний парох о. Коблянський не годен вже завідувати церквою, ба навіть зовсім собі того не жає, щоби хто в єго справи носе тикав.

Чув я навіть від кількох чужосторонних євьящеників, що там мали Службу Божу, — що частіці уживані до Служби Божої суть стухлі. Чомуж вже раз о. Єпископ Шентицький не вгляне в те? Був кілька разів в Коломиї мав і Службу Божу, видів все на власні очі, чомуж не зарядить, щоби хтось завідував тою церквою і парохією? Так Коломия не село, щоби щось подібного могло ся діяти! Хтось може считає, а щож сотрудники? Чому они не кажуть бодай порохів постирати? Сотрудники, от як сотрудники, они суть «non propter Jezum, sed propter esum». Один пішов вже собі на парохію, а другий чекає на те саме. Наші Конєисторії грішать влаєне на пункті обсаджованя місць. Звичайно так буває, що хто має протекцію, той дістане лучше місце, а тимчасом такий іменованій аві на йоту не надає ся до міста. Тому такі сумні наслідки, як перехід на латиньство, нехай й они єобі припишуть.

Іванко Вториук.

З політичного поля.

На вчерашних, довірочних зборах членів давних клубів католицкого єторонництва обговорювано політичну ситуацію і становиско партії при надходячих виборах, як і після їх довершена. Vaterland доносить, що на зборах виявила ся загальна єдність що-до сего, аби залишити оголошене спільної виборчої відозви, тим більше, що вже поодинокі члени єторонництва видали виборчі відозви на власну руку

7-ий вихід.

(Переходять у танці поважним колом).

ГРЯДКА (стає перед музикою і хоче дальше світати).

СОБКО (підбігає до Грядки). Не будеш гуляти! (Музика уриває, пари мішають ся).

ГРЯДКА. А хто мені заборонить?

СОБКО (гордо) Я!

ГРЯДКА. Ти, огризку!

СОБКО. Не стерплю, щоби тут Грядки розпирали ся!

ГРЯДКА. На бік! (Відштовхує єго).

НАСТЯ. Собку! Щож ти не хлоп? Не маєш рук?

СОБКО. Ти будеш мене тут... на моім сьмітїю!...

(Хватають ся за горла. Крик, заколот. Найбільше крику робить Ліберда, Сухий і Кірюсь. Польовий глядить за чимсь до бітя, пробує дверий, чи не виважать ся, силуєсь піднести стіл, підносить стільці).

ГАЛЬЖБИТА (падає поміж них) Татусю!... (Плаче) Боронїть їх, бо забє!...

СОБКО. Хлопці! До мене! (Кличе на дружбів, — тиснуть ся і дусять на кулі).

ПРИСЯЖНИЙ. Тільки поволи!... (Хватає Собку, газди відтягають Грядку).

КАНТИЙ (падає з комори) Що се?

СУХИЙ (великим голосом) Грядку бють!!

КАНТИЙ (падає в тобїу) Пустїть! (Ловить Гальжбіту) Гальжбіє! Не пхай ся!

СОБКО (скажено) Не будеш танцював!

ГРЯДКА. Буду!

СОБКО. Не будеш!

НАСТЯ (до присяжного) Пустїть єго, куме!

ПРИСЯЖНИЙ (тягне Собку) Ні! Ні!

СОБКО. Пускайте мене до него! (Видирає ся).

ПРИСЯЖНИЙ. Го, Го! Поволи! (Тягне Собку в один бік, газди Грядку в другий).

СОБКО (шарпає ся — до Грядки) Пощо ти тут вліз, питаю? Пощо вихав тут свою дівку?!!

КАНТИЙ (скажено) Собку!! (Кидає ся до него) Міркуй ся!

ГАЛЬЖБИТА (тягне батька) Ходїть, тату!

ГРЯДКА. А тобі що до того? Ти, облізлий псе! Ти, комірнику!

СОБКО (хоче вирвати ся) Щооо? що? Комір-ни-ку кажеш? (Вириває ся, летить, повздержують єго, той знов хоче вирвати ся). Пустїть мене!

ПРИСЯЖНИЙ (остро) Собку!

ВІЙТ (до кількох газдів) Нехай бють ся. Не маємо тут що робити!...

КІЛЬКОХ ГАЗДІВ. Не маємо... (починають забирати ся).

ГАЛЬЖБИТА. Ходїть, тату!

ГРЯДКА (падає ся взад) Той псе собачий!..

ГАЛЬЖБИТА (тягне батька) Ходїть, тату!

ГРЯДКА. Іду!... (Грозить від дверий) Але він попамятає!... (Зникає за дверми).

СОБКО. Зробиш ти мені... он що!... (Показує дулю) Я вас скоро вимету звідси!

ПРИСЯЖНИЙ. Краще вважай на себе!

СОБКО (обурений) А ти що?

ПРИСЯЖНИЙ (пускає єго) Іди!... Хай вас всі чорти... (Глядить за капелюгом, газди по одному виносять ся з хати. — Стигає).

СУХИЙ (на середині хати — страшним голосом) Хто тут бе ся? (Тулає ногою) Тут!... до мене!

КАНТИЙ (заступає при дверях) Війте, бійте ся Бога, деж ви втікаєте?

ВІЙТ. Я тут не маю ніякого діла!

ПРИСЯЖНИЙ. Ходїть! (Тягне єго до сїний).

КАНТИЙ. Таж не робїть мені сорому!

ВІЙТ. А хто робить сором? (Надїває капелюг, виходить до сїний).

(Далі буде.)

Однак, як подає N. W. Tagblatt ухвалено там слідує основні, яких сторонництво має підтримувати ся при теперішніх виборах: 1) Католицька людова партія заявляє себе против чеського, державного права. 2) Признає потребу німецького язика, яко посередничого в єго фактичнім обсягу. 3) Не займає агресивного становища супроти німецької організації т. з. «*Germanbürgerschaft*». 4) Буде докладати всяких старань, щоби парламент став здібним до нарад. 5) Застерігає собі політику вільної руки, а разом солідарне поступоване з польським Колом, а вкінці 6) Висказує жаль з причини ворожого становища, яке християнсько-соціална партія в Тиролю заняла супроти б. міністра бар. Діпавлього.

Вибори в Англії до палати громад вже покінчені з виїмкою одного. Вибрано 332 консервативних послів, 69 уніоністів, 186 ліберальних і репрезентантів робітничих сфер і 82 ірландських націоналістів. Правительствена більшість виносить 132 послів. Так отже лівий парламент буде мати знов сильну консервативно-уніоністичну більшість. Опінія займає ся тепер двома важними справами, а іменно скликанем парламенту і евентуальною реконструкцією кабінету. До тепер ще не вийшов королівський рескрипт на скликанє палати, однак завіряють, що отворенє наступить в перших днях падолиста. В кабінеті є вільні два важні становища, іменно тека міністра маршарки, яку зложив б. міністер Гошен і становище віцекороля Ірландії. Міністер війни Ляндсдовн, про якого уступленє говорено багато, полишить ся на дальше на своїм становищу.

Виправа на Паотінгфу не принесла жадного рішучого звороту в китайській справі. Китайці віддали місто без опору. Позаяк виправа була вже заповіджена давніше, то китайські урядники і маєтніші горожане покинули місто, забираючи з собою всякі дороговці. Союзні війська наїшли місто дня 15. с. м. майже зовсім пустим. До Шангаю надійшла вістка, що віцекороль Лю-Куні просив Роберта Гарта, щоби старав ся всіми силами до привернення нормальних відносин. Times доносить з д. 15. с. м., що цісарський двір вже прибув до Сіянфу. Богато кораблів з набором золота і всякої живности прибуває щоденно до Сіянфу. — Як пінші телеграми висказують, китайська квестія стає чим раз більше замотаною. Декрети цісарські, що мали доказати приклонність китайського двора для доситьчужиня жаданям пошкодованих держав, виказали ся сфальшованими. Китайський цісар треває дальше в своїм упорі і ворожим становищу проти чужинців так, що вже і Росія, як доносить, наказала своїй дипломатії вернути назад до Пекіна під ослоною сильної сторожи.

НОВИНИ.

— **Календар.** В п'ятницю: гр.-кат. Томи апост.; рим.-кат. Петра. — В суботу: гр.-кат. Сергія; рим.-кат. Феліціяна єписк.

— **Труд**, жіноча промислова спілка. Члени «Клубу Русинок у Львові» заходять ся коло заснованя такої промислової спілки, яка подаючи помічну руку Русинкам, що шукають праці, могла би рівночасно пропагувати домашній промисел, достарчувати на замовленє всякого рода жіночих убрав, приймати Русинки на науку шиття, крою, кравецтва, моднярства, удержувати склади з матеріями, потрібними до жіночих робіт, і тим способом старати ся, щоби руский гріш не шов в чужі руки. В тій цілі уложений статут спілки став вже затверджений властями; тепер розходить ся лишє о квоту около 3.000 зр., потрібну до введеня в житє згаданой спілки. На сю ціль вплинуло вже 500 зр., які опроцентовують ся в «Союзі кредитовім»; там будуть вкладати ся і дальші надслані уділи, де остануть до часу заснованя спілки. Один уділ виносить 10 зр., а вписове 1 зр.; кождому вільно приступити з довільним числом уділів. Запрошуючи сею дорогою всіх В. П. Родимців до приступленя до спілки «Труд», просить «Клуб» вислати гроші на руки председательки «Клубу» п-ні Г. Шухевичової у Львові ул. Собіщини ч. 7., куда також звольте інтересовані відносити ся о висилку статутів та о близші інформації дотично Спілки. За Виділ: *Г. Шухевичева*, председателька.

— **3 академічного товариства «Союз»** в Чернівцях одержали ми до поміщення: Маємо честь повідомити, що на звичайних загальних зборах

нашого Товариства, що відбули ся дня 13. с. м., вибрано на рік 1900/901 такий Виділ: голова: Плятон Душпінський ст. філос.; заст. голови: Никола Левіцький ст. прав; писар І: Іван Вишньовський ст. прав; писар ІІ: Гриць Герасимович ст. справ; бібліотекар: Василь Сімович ст. філос.; касиєр: Альфред Мінкуш ст. прав; контролор: Павло Шухевич студ. прав; господар: Іван Ясеницький студ. прав; член виділу: Никола Харжевський ст. філос.; заст. виділу: Осип Яворський, Імануїл Стратечук і Адріан Артемович, всі слух. прав. За Виділ: *Душпінський*, голова; *Ів. Вишньовський*, секретар.

— **До ц. к. консулярної академії** у Відні вписав ся сего року один Русин Буквинець, Імануїл Тимчук. З вдоволенєм нотуємо вибір заводу п. Тимчуком та желаємо єму щастя на сій дорозі, на якій так рідко можна стрітати Русина.

— **Ревізія процесу** в справі дефравдації в великій касі ошадности покінчила ся вчера пополудні. Касаційний трибунал оголосив ось такий вирок: Зажалене Коха, Віммера, Лінкера і Зайденфрава відкидає ся в цілости. Зажалене неважності Новацкогго і Компіта признано справедливим в одній точці, іменно що-до засуду за фальшиву криду і що-до сего їх увільнено. Що-до иньших точок зажалене Новацкогго і Компіта відкинено. Вирок на Лінкера, Віммера, Зайденфрава (5 літ в'язниці) і Блятта (3 літа) затверджено. На відклик прокуратори що-до низької кари для Коха і Компіта (4 літа) і Новацкогго (3 літа) трибунал підвисив кару всім тром на 5 літ тяжкої в'язниці. В мотивах замітив председатель Уле, що питаня для присяглих судий підчас першого процесу уложено так, що зажалене неважності в тім напрямі є безосновне.

— **Ліцитація залізниць.** Цукроварня в Товмачі купила товмачку локальну залізницю на ліцитації, яка відбула ся вчера в львівській карній суді.

— **Дашинський перед судом.** Дня 16. червня 1897 р. виставив краківський театр нову штуку Теодора Смоляра, п. з. «*Kusiele ludu*». Соціалістам видала ся штука тенденційною, виміреною против їх партії, тому в числі понад 200 явили ся в театрі та свистами і криками перервали представленє. Головних провідників театральної афери, з виїмкою Дашинського, покарано ще тоді кількатижневими арештами. На Дашинського ждав суд аж до розв'язаня державної ради. Ненарумимість посольска скінчила ся і Дашинського потягнуто до відвічальности за забуренє публичного спокою. Дня 16. с. м. почала ся против него судова розправа перед звичайним трибуналом карним в Кракові, а вчера покінчила ся і оголошено вирок, яким засуджено Дашинського на 2½ місяця строгого арешту.

— **Електричний карабін.** Пачіноті оголошує з Женеви отвертий лист, в котрім заявляє, що в сих днях предложить італійському електротехнічному товариству виготовлений ним електричний карабін, який без гуку, з надзвичайною шкоростю і з великою силою викидає кулі на далеку просторнь і надає ся до воєнного ужитку. Практично обдуманний електричний прилад, уміщений в тім карабіні, заступає вибухаючий матеріал. У військових кругах винахід сей викликав велику сензацію і кажуть, що король Віктор Імануїл казав показати собі той карабін. Наколи-б сея вість показала ся правдивою, то наступив би переверот в сучасній техніці пального оружя.

— **Процес Гільзнера.** З Нісек доносять: Вчера почала ся перед тутешнім окружним судом севія судів присяглих. По полагожденю кількох дрібніших справ пічне ся около 25. с. м. другий процес Гільзнера. Можна надіятися, що ся розправа потреває два тижні. Председателем буде президент окр. суду Оттокар Вінтер, обжаловує прокуратор Антін Маліювекій. Вступ для публіки за білетами. Один білет задержано на жаданє для кн. Карла Шварценберга. Для дневників призначено три столи. Між иньшими представителями праси займає місце кореспондент чеського «Часу», професор Масарик, котрий, як звісно, оголошував дописи в дневниках в справі Гільзнера. — Місточку Нісек не має телефону, а що також поштовий персонал є нечисленний, тому справоздана телеграфічні потерплять на тім. — Надіють ся також, що до Нісек приїде на час процесу багато чужих гостей, тому для безпеченства побільшено місцеву жандармерию.

— **Пруский гакатизм** ширить ся по цілій Німеччині. Недавно в Берліні замкнено всі приватні школи польські, а вчера оголошено в Саксонії розпорядженє, яким замикає ся всі приватні школи з викладавою мовою чеською.

— **Проба вчерашнього злету бальона бар. Цепеліна** повела ся під кождим зглядом удачно. Барон Цепелін сам кермував бальоном і маневнував у воздуху против і за вітром.

— **20 літ спаня.** Нераз вже писали часописи про Дітріха в Навелці на прускім Шлеску, котрий спить вже 20 літ, а мимо того живе. Надармо силували ся лікарі вислідити, що сему за

причина, аж ось сими днями вияснила ся ціла історія. Дітріх, що від 1876 р. мешкає в Навелці, розбив собі був голову перед 20 роками підчас залізничой катастрофи. Від того часу лежав він в своїй хаті якби неживий, не чув нічого, не видів нічого, не говорив нічого, словом був як би мертвий, а мимо того жив. Люди називали єго «сплячим бремзером», а лікарі не могли вислідити причини тої сплячки. Але вже яких 10 літ сусіди не хотіли вірити в сплячку Дітріха і робили донесеня до дирекції залізниць. Дирекція прислала трох лікарів, а ті оглянули Дітріха і сказали, що він дійсно спить, що попав в т. зв. летаргі. Але то одного із сусідів таки не переконало і він стояв при тім, що Дітріх лиш удає. Здогад сего чоловіка тепер і потвердив ся. Бригадир від жандармерії, Нестман, взяв собі кількох довірочних людей і здалека слівив сплячого чоловіка. Показало ся, що Дітріх не лиш вставав сам із своєї постелі, але й робив деяку роботу дома. Оноді в помешканю «мертвого» Дітріха горіло пів до шестої рано світло. Коло вікна стояла машина до шиття, на котрій Дітріхова шила сорочки. Нараз машині щось стало ся і она не хотіла шити. Тоді мертвий ожив, встав з постелі і приступив до машини. Та саме в тій хвили запукала до дверей комісія і прихопила «живого» Дітріха.

— **Польованє на дика.** Оноді вбігли до села Перегноєва коло Глянян три дикі з лісів ворожачки. Один дик, видко розюшений десь нагінкою, кинув ся просто до села, а два прочі звернули ся в сторону недалекого ліска за селом. Той дик, що попав в село між хати, розігнав по дорозі гурток дітей. Діти счинили з остраху великий вереск і крик: «дик! дик!» На се збігли ся люди з сокирами і друками, а дик, ратуєчись перед нехибною смертю, кинув ся до сінній найближшої хати, перевернув до горі корінем усе, що єму попало, а не найшовши захисту, вискочив на двір. Тут чекала єго смерть, бо від удару сокирою упав на землю, залитий кровю, а під ударами друків докінчив своє «дикє» житє. Хто знає, чи він не забіг в село просити у людей пощади? Може хотів дати ся «о-своїти», а тут противно, замість поратунку найшов свій кінець.

— **Російська позичка.** Після донесень льондонських дневників, Росія старає ся в Новім Йорку о позичку 10 мільонів фунтів штерлінгів. Про условини емісії і висоту процентовой стопи досі нічого не звісно.

— **Чума в Лондоні.** З Гляггова перенесла ся чума до Лондона, де занедужала якась жінщина з східної дільниці міста. Чума перенесла ся в коши зі соломом, на якій опієла спала згадана жінщина.

Телеграми.

Берлін, 18. жовтня. Бюро Райтера доносить з Гамбурга: Гр. Білов прибув сюда вчера рано і сейчас став прийнятий на авдівниці у цісаря Вільгельма.

Кольонія, 18. жовтня. Köln. Ztg. доносить, що канцлер Союзу кн. Гогенлоє, з причини старого віку, вніє прошенє о димісію. Цісар прийняв просьбу.

Кольонія, 18. жовтня. Надзвичайне виданє Köln. Ztg. доносить з Гомбурга v. d. Höhe дня 17. с. м.: Цісар іменував нині гр. Білова канцлером Союзу, презесом пруского кабінету і міністром заграничних справ.

Штокгольм, 18. жовтня. Урядовий бюлетен доносить, що король хорий від кількох днів на bronchitis. На бажанє короля справує правліне тимчасово наслідник престоло, який отворить також в Християві Storthing і зложить перед ним присягу.

Берлін, 18. жовтня. Німецький парламент скличуть на день 14. падолиста.

Філадельфія, 18. жовтня. Великий страйк углекопів покінчив ся. Конференція промисловців прийняла жаданя робітників.

Лондон, 18. жовтня. Бюро Райтера доносить з Пекіна під д. 15. с. м.: Едикт китайского цісаря, що заряджує укаране виновників боксерского руху, уважають підробленим. Чинг і Лігунчанг заявили, що нічого не знають про сей едикт. Здає ся, тим способом хотіли Китайці здержати експедицію до Паотінгфу.

Лявренцо Маркес, 18. жовтня. Крігер відїздить в суботу на кораблі «Джібуті» до Марсилі.

Малий фейлетон.

ВІСПА.

Оповіданє Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлев.

II.

По двох літах.

(Далі).

— Чесний отче, прошу, звольте загасити ліхтарку. Я принесу шкляночку вина, напийтеся з нами, аби в хату повернув знову спокій. Не журіть ся, прошу, спізненою порою. Я скажу Солярови запрягати.

— Але скоро! Я привик о девятій годині йти до ліжка.

— Як розкажете.

Свобода приніс фляшку, налив пан-отцеві і собі, взяв жінку за руку і сказав: — Стара, ти промахнула ся, могло стати ся нещастє. Будьмо на будуче розумнійші!

— Так є! — доложив пан-отець. — Маєте лише сю одну дитину, не силуйте єї! — Напили ся, побалакали хвилю, а згодом котив ся візок до Чежина серед темної ночі.

Се діяло ся в понеділок перед Всіми Сьвятими.

7.

Ві второк рано було в Червонім Дворі знову все по старому, лише Маня була бліда

і сумна. Мати виділа се, але встидала ся єї що сказати. При обіді не йла Маня ні кришки, а по обіді лягла до ліжка: — бо мусить випочати — ломить єї зимно, — сказала. Лежала ціле пополудне, але чим далі, тим гірше. В ночі голова і ціле єї тіло аж горіло, мала часто заворот і горячку. Досвіта другого дня післав Свобода до місточка по лікаря. — Лікар приїхав, оглянув єї і сказав: — Пішло єї порошки — най заживає: Завтра рано пішліть по мене знову. Відїхав, а Мани було що-раз гірше. В середу рано приїхав лікар знову, глянув єї уважно в лице, вказав на червоні плями на єї обличю і сказав: — Маємо єго. Віспа. Тепер треба уважати. Панночко, не бійте ся, не стане ся нічого; лише тримайте ся тепло. Приїде вам чудакце маяченє — але ви сего не лякайте ся. Аж вийде вся віспа на верх, буде по небезпечности і болях. — Дав розкази і запитав ся в передпокою: — Де була панна, що простудила ся?

— Була в понеділок на ставі: пливала там лодкою.

— Се й є! — сказав лікар. — Там сего набрала ся.

Свободова пішла до сусідної кімнати, впаала на коліна і заломила руки: — Боже, змилиуй ся! Я, я всьому винна!

Маня мала віспу дуже сильну і не була на себе похожа. Лежала через пять неділь.

Про єї положенє довідав ся від лікаря ад'юнкта. Лікар звів єму також, що вже на все по єї красі. Тому пан ад'юнкт на Всіх Сьвятих, замість гостини, післав до Червоного Двора такий лист:

Всеповажаному Панови А. Свободі
в Червонім Дворі.

На превеликий мій жаль довідав ся я від пана д-ра Н., що Ваша хороша донечка захоувала на віспу.

Серед таких обставин була би моя гостина, що я єї на нинішний день приобіцав, лише злишним тягаром. Майте мене тому за оправданого і будьте певні, що в нещастю, яке вас зустріло, я рівнож сильно співчувствую.

1. листопада 18...

I. Вірфоль
ц. к. ад'юнкт.

Свобода прочитав лист. — Навіть не пише, аби єму здати справу, як Маня виздоровіє.

— Ой ті мушцини! — зітхнула посесорка.

Якось в тиждень після село прийшла вість, що пана Чубу звільнили зі служби. Був винен жидам на векслі, але заодно спихав на се, що має наречену доньку Свободи. Як оженить ся, то заплатити. Жиди дозволили виставити векслі нові, висші — і чекали. Але коли довідали ся, що Маня хорє небезпечно, вдарили на Чубу. Чуба заплатити не міг, жиди єго заскаржили і наслідком сего був прогнаний.

— Осе були гарні женихи, — сказала посесорка.

(Далі буде).

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНѢСТЕРЪ”

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовєнству і всім вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. **Ординариатам** всіх трєх єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках **протів шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносивть:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 " — "	
" спеціальна	1.684 " 80 "	
Фонд основний	72.000 " — "	
" емеритальвий	18.166 " 60 "	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочо. До кінця 1899 року вносивли виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Днѣстра» приймає **Банк красвий і Каси ощадности** у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі. **Зголошеня** о уділенє агенцій в окрєстностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Пожички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Днѣстеръ» на 5 1/2% і 10% додатку на кошта дам.

Товариство взаїмного кредиту „ДНѢСТЕРЪ”

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти”).

уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 10% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити єще полісу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський вносивть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстрѣ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

Артистичне заведєне ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарєнь

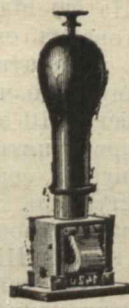
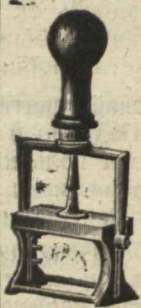
Генрик Шапіра

Львів, ул. Копєрника ч. 3 (побіч аптеки Вп. Миколая).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохіяльних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясі та полотні. Всілякі лякерования, позолочуваня хрєстів. Таблиці і шильди лянї з ріжних металів, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

ґравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і ґузики до упряжи та ліберії. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нумератори і стемплі на датум. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цінники даром і франко!

Гіпотєчного.

БАНКУ

д. к. упр. гал. акц.

Контора виміни

виплачує без потрученя провізії або коптів

цінні папері

вильсовані

КУПОНИ

Всілякі